

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת איתן גינזבורג

6015/25/פ

הצעת חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו (תיקון – הזכות לשוויון)

הוספת סעיף 4א¹ .1 בחוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו¹, אחרי סעיף 4 יבוא :

”שוויון 4א. כל אזרח שווה בפני החוק; אין פוגעים בזכויות

הפרט של אדם מחמת דת, גזע, מין, נטייה מינית,

מעמד אישי, ארץ מוצא, גיל או מוגבלות.”

דברי הסבר

בהצעת חוק זו מוצע לעגן במסגרת חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו, את הזכות לשוויון ואת האיסור על הפליה. אף שהזכות לשוויון מוכרת כזכות יסוד בדמוקרטיה הישראלית הזוכה למעמד חוקתי, היא אינה מנויה בחוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו. הזכות לשוויון נותרה עד היום אחת מזכויות היסוד שאינן כתובות עלי ספר, אף שהיא זכתה להכרה בחקיקה ובפסיקה. בית המשפט העליון גם קבע שהזכות החוקתית לכבוד האדם כוללת בנסיבות מסוימות את האיסור על הפליה. אולם הכרה זו היא חלקית והזכות לשוויון והאיסור על הפליה זוכים להגנה חוקתית חסרה.

יש לציין שבהשוואה בין-לאומית, ישראל חריגה מאוד באי-הכרתה בזכות לשוויון ובאיסור על הפליה בחוקי היסוד שלה. הכרה חסרה זו מונעת את ההגנה המלאה על הזכות לשוויון. להיעדר ההכרה החוקתית בזכות לשוויון במסגרת חוקי היסוד של מדינת ישראל יש גם משמעות סמלית וזהותית. הכרה מפורשת בזכות לשוויון ובאיסור על הפליה תחזק את ההכרה בקרב מקבלי ההחלטות והציבור בדבר מעמדה בישראל של הזכות לשוויון.

תיקון זה חשוב במיוחד לאור העובדה שמעמדה החוקתי של הזכות לשוויון נחלש עוד יותר בעקבות חקיקת חוק-יסוד : הלאום, אשר הדגיש את הזיקה בין מדינת ישראל לבין הרוב היהודי, באופן שנתפס כמעדיף קבוצה אחת של אזרחים על פני הקבוצה האחרת.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת גדעון סער וקבוצת חברי הכנסת (פ/295/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת גדעון סער (פ/1595/25).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת איתן גינזבורג וקבוצת חברי הכנסת (פ/1713/24), על ידי חברת הכנסת רות וסרמן לנדה (פ/2095/24), על ידי חברת הכנסת אימאן חיטיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/2790/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון (פ/103/25), על ידי חברת הכנסת אימאן חיטיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/1345/25) ועל ידי חבר הכנסת בנימין גנץ וקבוצת חברי הכנסת (פ/3354/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ח בתמוז התשפ"ה (14.07.2025)